

Nr B 52

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående pensionsreglering för statsanställda m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

(5:e avd.)

I propositionen nr B 31 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för den 6 juni 1958, föreslagit riksdagen att A. godkänna de framlagda grunderna för pensionsreglering för statsanställda m. m. samt B. bemyndiga Kungl. Majt 1) att utfärda statens allmänna tjänstepensionsreglemente i huvudsaklig överensstämmelse med det såsom bilaga A vid statsrådsprotokollet i ärendet för den 9 april 1958 fogade författningsförslaget, 2) att under de förutsättningar och i den omfattning, som i statsrådsprotokollet förordats, vidtaga ändringar i nämnda reglemente, 3) att med iakttagande av de huvudgrunder, som i statsrådsprotokollet förordats, utfärda erforderliga övergångs- och tilläggsbestämmelser till reglementet, 4) att i huvudsaklig överensstämmelse med vad i statsrådsprotokollet förordats utfärda erforderliga bestämmelser angående särskild omreglering av pensioner till sådana personer, som under tiden den 1 april 1958—den 30 juni 1959 avgått med rätt till pension, samt av motsvarande familjepensioner, 5) att i överensstämmelse med vad i statsrådsprotokollet förordats meddela bestämmelser angående särskilda grunder för samordning av folkpension och pensioner, beviljade enligt tidigare bestämmelser, samt 6) att med iakttagande av vad i statsrådsprotokollet förordats medgiva överskridanden av maximerade anslag och anslagsposter för budgetåret 1958/59 med hänsyn till ökade förvaltningskostnader i samband med ett genomförande av pensionsregleringen.

Propositionen

I propositionen framlägges förslag till nya pensionsbestämmelser för statsanställda m. fl. Till grund härför ligger en överenskommelse, som efter förhandlingar träffats med de statsanställdas huvudorganisationer. Omläggningen, som närmast föranledes av dels utvecklingen på löneområdet och dels behovet av ett nytt system för samordning med folkpensionering m. m., innefattar resultatet av en allmän översyn av den statliga personalpensioneringen. De nya grunderna föreslås skola gälla fr. o. m. den 1 juli 1959 men i huvudsak tillämpas därefter även på pensionsfall, som inträffat under tiden 1 april 1958—30 juni 1959.

Propositionen överensstämmer med propositionen nr 157 till årets förra riksdag.

I *propositionen nr 157* till årets förra riksdag redovisas de olika huvudfrågorna under följande avsnitt, till vilka utskottet tillåter sig hänvisa:

1. Nu gällande pensionssystem för statsanställda m. fl. (s. 2 och 3).
2. Översyn av pensionssystemet (s. 3 och 4).
3. 1951 års pensionsutrednings principförslag angående samordning med folkpension och annan allmän pension (s. 4—6).
4. Pensionsförhandlingarna (s. 6 och 7).
5. Huvuddragen i det nya pensionssystemet (s. 7—20).

Pensionsförfattningarna (s. 7).

Pensionsreglementets tillämpningsområde. Förutsättningar för reglementets tillämpning (s. 8 och 9).

Avgångsskyldighet m. m. (s. 9).

Tjänstepensionsrättens allmänna omfattning (s. 10 och 11).

Samordning av sammanträffande tjänstepensionsförmåner m. m. (s. 11).

Pensionsrätten för partiellt arbetsföra (s. 12).

Pensionsunderlag (s. 12—14).

Tjänstårsberäkning (s. 14 och 15).

Förutsättningar för egenpensionsförmåner. Förmånernas storlek (s. 15—17).

Förutsättningar för familjepensionsförmåner. Förmånernas storlek (s. 17 och 18).

Förändring av beviljad egenpensions och familjepensions belopp (s. 18).

Utbetalning av pensionsförmåner, m. m. (s. 18).

Särskilda bestämmelser (s. 18).

Ändringsskyldighet (s. 19).

Ikraftträdande m. m. (s. 19).

Pensioner enligt äldre bestämmelser (s. 19).

Kompensation för höjning av folkpensionsavgifterna (s. 19 och 20).

Till statsrådsprotokollet i ärendet har såsom bilaga A och B fogats förslag till dels *statens allmänna tjänstepensionsreglemente*, dels *statens pensionslöneförordning*. Härutinnan får utskottet hänvisa till berörda proposition nr 157, s. 26—43.

Departementschefen har vid framläggandet av propositionen nr 157 till årets förra riksdag för egen del anfört följande:

»I enlighet med vad som förutsattes vid de förhandlingar, som föregick den av 1957 års riksdag godkända överenskommelsen om statstjänstemännens löner under åren 1957 och 1958 m. m., har inom civildepartementet upptagits förhandlingar med de statsanställdas huvudorganisationer om det

statliga pensionssystemet. Vid dessa förhandlingar har — under förbehåll för Kungl. Maj:ts och riksdagens godkännande — den 26 mars 1958 träffats överenskommelse angående de statsanställdas pensionsförmåner m. m. Överenskommelsen gäller pensionssystemet i dess helhet. I anslutning härtill får erinras att de pensionsförhandlingar, som år 1946 fördes med huvudorganisationerna, endast gällde ett strängt begränsat avsnitt av pensioneringsgrunderna, nämligen avvägningen av pensionsunderlagens storlek med hänsyn till dels den lönereglering, som skulle genomföras år 1947, och dels folkpensionsförmånerna enligt 1946 års lagstiftning samt härav betingade anordningar.

Såsom jag i det föregående framhållit hänför sig de allmänna principer, på vilka det nuvarande statliga pensionssystemet bygger, i väsentlig utsträckning till äldre pensionssystem. Naturligt nog har därför efter hand en hel rad reformfrågor aktualiserats. På grund av folkpensioneringens utbyggande har vidare det nuvarande systemet blivit i behov av en särskild omprövning i fråga om den år 1947 genomförda metoden för samordning mellan den statliga personalpensioneringen och folkpensioneringen. Härtill kommer de nya samordningsproblem, som uppstått därigenom, att planerna på en allmän tilläggs pensionering i en eller annan form blivit alltmera aktuella under de senare åren. De nu avslutade förhandlingarna har därför, såsom framgår av vad jag nyss anfört, ej endast berört vissa speciella önskemål om revidering av det statliga pensionssystemet utan omfattat systemet i dess helhet. Givetvis har det ej varit möjligt att upptaga förhandlingar om detta omfattande och mycket komplicerade frågekomplex utan ett ingående förberedelsearbete. Detta arbete har åvilat 1951 års pensionsutredning och resultatet av utredningens överväganden har direkt tillgodgjorts förhandlingarna genom att pensionsutredningens arbetsutskott biträtt den statliga förhandlingsdelegationen.

Förhandlingsuppörelsen om en revision av det statliga pensionssystemet har träffats innan ställning tagits till frågan om en allmän tilläggs pensionering. Att så ansetts kunna ske beror därpå, att man vid de nu avslutade förhandlingarna kunnat komma fram till en tillfredsställande lösning av frågan om samordningen mellan den statliga personalpensioneringen, å ena sidan, samt folkpensioneringen och annan allmän pensionering, å andra sidan. Samordning skall sålunda enligt överenskommelsen ske med tillämpning av den av 1951 års pensionsutredning anvisade s. k. bruttometoden, om vilken tidigare enighet uppnåtts inom såväl 1951 års pensionsutredning som allmänna pensionsberedningen.

Det är med stor tillfredsställelse jag konstaterar, att denna komplicerade samordningsfråga vid förhandlingarna kunnat lösas på ett för de berörda parterna godtagbart sätt. Genom den valda samordningsmetoden garanteras sålunda pensionstagarna i alla lägen förmåner enligt det förmånssystem och de bruttonivåer, varom överenskommelse nu träffats med organisationerna. Skulle åter i något fall en allmän pensionering ge bättre förmåner än den statliga personalpensioneringen, erhåller vederbörande de högre förmå-

nerna. Genom det överenskomna samordningssystemet har vidare vid ett genomförande av allmän tilläggspensionering frågan om den s. k. successivsamordning, som uppkommer vid flyttning från en arbetsgivare till en annan, väsentligen lösts.

Vad beträffar huvuddragen av det nya pensionssystemet vill jag i korthet framhålla följande.

Systemet omfattar i princip alla statsanställda med minst halvtidstjänstgöring, oavsett deras anställningsform. För personer, som inte har ordinarie eller extra ordinarie tjänst, inträder pensionsrätten efter viss kvalifikations-tid. Partiellt arbetsföras ställning i pensionshänseende förbättras. Förutom statsanställda medtages i pensionsregleringen även folk- och småskollärare och lärare vid högre kommunala skolor m. fl. samt präster. Såsom redan framhållits regleras samordningen med folkpension och annan allmän pension m. m. enligt den s. k. bruttometoden. — Pensionsförmånerna bestäms i princip på grundval av vederbörandes faktiska lön vid avgången. Härvidlag gäller dock vissa modifikationer. Man räknar sålunda med slutlöneklassens belopp på vederbörlig ortsgrupp, dock lägst med 3-ortslön. Vidare sker viss medeltalsberäkning med hänsyn till lönegrads- eller pensionslöneklassändringar under i regel femårsperioden närmast före avgången samt med hänsyn till flyttningar mellan olika ortsgrupper under en femtonårsperiod närmast före avgången. — Egenpensionsnivån är 65 procent för tid före 67 års ålder. För tid därefter tillkommer viss åldersförhöjning. Övergången till den nya nivån sker stegvis under en period av fyra år och tre månader, räknad från den 1 april 1958. Sjukpensionsbeloppen förbättras i regel i fall, där 30 tjänstår ännu ej uppnåtts vid avgången. Rätten till sjukpension skall, i motsats till vad som nu gäller, kunna omprövas om pensionstagaren tillfrisknar. — Familjepensionsnivån skall i princip utgöra 50 procent av egenpensionsnivån, vilket innebär en väsentlig höjning. En viss kvotdel av folkpensionen för änka eller fränskild hustru lämnas utanför samordningen. Den nuvarande 60-årsgränsen i fråga om förutsättningen beträffande anställningshavares ålder för att äktenskap skall grunda pensionsrätt för make uppmjukas. — I fråga om tjänstårsberäkningen skall för framtiden i princip all tid för heltidstjänstgöring (bortsett från en tid av 21 månader) tillgodoräknas i sin helhet och någon tjänstårsreduktion på grund av regel om 2/3-beräkning således inte gälla. I fråga om de formella förutsättningarna för att rätt till förtidspension skall kunna medges sker viss uppmjukning.

I fråga om den författningsmässiga regleringen av pensionssystemet avses huvudgrunderna för pensioneringen skola meddelas i ett enda reglemente, »statens allmänna tjänstepensionsreglemente». I »statens pensionslöneförordning» meddelas bestämmelser om den till grund för pensioneringen liggande pensionslönen. Genom den koncentration av pensionsbestämmelserna, som detta innebär, vinnes enligt min mening, förutom författningsteknisk förenkling, garanti för att pensioneringsvillkoren för skilda

grupper av statsanställda m. fl. mera än nu kommer att präglas av enhetlighet.

Det bör framhållas, att den nu träffade överenskommelsen ej innefattar en reglering av pensionsförmånerna enligt SPA-reglementet. De frågor, som sammanhänger med SPA-pensioneringen, kommer att upptagas i ett senare sammanhang.

Vad angår pensioner, som beviljats enligt äldre bestämmelser, innebär överenskommelsen dels att pensioner till dem som avgår under tiden från den 1 april 1958 intill reglementets ikraftträdande den 1 juli 1959 skall, med verkan från sistnämnda tidpunkt, bestämmas som om det nya pensionssystemet trätt i tillämpning redan den 1 april 1958, dels att pensioner enligt äldre bestämmelser skall genom kommande folkpensionshöjningar kunna bringas upp till den nivå, som på ortsgrupp 3 kommer att gälla för dem, som avgått med pension närmast efter övergången till det nya reglementet.

Då förenämnda överenskommelse om statstjänstemännens löner för åren 1957 och 1958 träffades, var parterna ense om att förhandlingar om kompensation för höjda folkpensionsavgifter skulle upptagas i samband med pensionsförhandlingarna. Den kompensation, varom överenskommelse härvid kunde komma att träffas, skulle kunna utgå fr. o. m. den 1 januari 1957. Enligt den nu träffade överenskommelsen skall kompensation för höjda folkpensionsavgifter utgå fr. o. m. sistnämnda dag. För tid före ikraftträdandet av det nya reglementet skall härvid kompensation utgå till enligt hittillsvarande grunder pensionsberättigad tjänsteman. För tid efter ikraftträdandet skall kompensation utgå till tjänsteman, som är underkastad reglementet. Kompensationen skall gälla så stor del av folkpensionsavgiften, som belöper på avgiftsprocenten till den del denna överskjuter 1,8. Jag vill betona att överenskommelsen i denna del nära sammanhänger med vad som förutsatts skola gälla i fråga om pensionsförmånerna och om samordningen mellan den statliga personalpensioneringen och allmän pensionering.

Den träffade överenskommelsen bör enligt min mening godtagas och underställas riksdagens prövning. I detta sammanhang bör även riksdagens bemyndigande för Kungl. Maj:t inhämtas att utfärda statens allmänna tjänstepensionsreglemente i huvudsaklig överensstämmelse med det förslag, som framgår av bilagan A till statsrådsprotokollet, samt att utfärda av överenskommelsen betingade tilläggs- och övergångsbestämmelser. Förslag till statens pensionslöneförordning torde senare få slutligt underställas riksdagen.

Frågan om riksdagens medverkan vid ändringar i pensionsreglementena har senast underställts 1956 års riksdag. Kungl. Maj:t erhöi i samband härmed riksdagens bemyndigande att — i den mån så icke kunde ske enligt redan tidigare lämnat bemyndigande — vidtaga förtydliganden eller eljest redaktionella jämkningar i befintliga pensionsreglementen och i förordningen om ändrade bestämmelser rörande avgångsåldern för civila statstjänstemän, m. m. och även i övrigt ändra dessa författningar under de förutsättningar och i den omfattning, som redan gällde beträffande avlöningsreglementena.

Ändringar i pensionsförfattningarna av sådant sakinnehåll, att de ej omfattades av nu nämnda bemyndigande, skulle vidare enligt de av 1956 års riksdag godkända grunderna icke till sin ordalydelse bindas med riksdagen utan få vidtagas i huvudsaklig överensstämmelse med av riksdagen godkända förslag.

Det förut avsedda bemyndigandet i fråga om det nya pensionsreglementet synes böra innefatta motsvarande möjligheter.

Det nya pensionssystemet är avsett att träda i kraft den 1 juli 1959. De ändringar i pensionsförmånerna för de statsanställda, som direkt följer av den träffade överenskommelsen, berör därför inte budgetåret 1958/59. De kostnadsmässiga verkningar, det föreslagna pensionssystemet medför, hänför sig till pensionsfall, som inträffar efter den 1 april 1958. Den totala kostnadsökningen för statsverket på grund av det nya pensionsreglementet blir därigenom, sedd i relation till de nuvarande totala pensionskostnaderna, endast av mindre omfattning under de närmaste budgetåren. För budgetåret 1959/60, d. v. s. det första budgetår, under vilket det nya pensionsreglementet avses skola tillämpas, torde kostnadsökningen kunna beräknas till ca 4 miljoner kronor, varav uppskattningsvis drygt en tredjedel hänför sig till de affärsdrivande verken. Det bör i detta sammanhang framhållas, att den angivna kostnadsökningen för budgetåret 1959/60 — avseende två årskullar pensionärer — icke korresponderar mot de förbättrade förmåner, som genom pensionsuppställningen tillkommer statens tjänstepensionärer. Kostnaderna kommer sålunda att successivt stiga. Som exempel härpå kan nämnas att redan under budgetåret 1960/61 den totala kostnadsökningen kommer att överstiga 8 miljoner kronor.

Vad angår kompensationen för ökade folkpensionsavgifter till statstjänstemännen beräknas kostnaderna till ca 20 miljoner kronor för år räknat i fråga om avgifter, som avser åren 1957 och 1958. Genom att utbetalningen av kompensationsbeloppen skall ske på grundval av skattsedlar, utvisande slutlig skatt, kommer att på budgetåret 1958/59 falla kompensation för avgifter, som avser år 1957. Av kostnaderna härför, ca 20 miljoner kronor, hänför sig ca 8 miljoner kronor till de affärsdrivande verken och ca 12 miljoner kronor till statsförvaltningen i övrigt och statsunderstödd verksamhet. Vid bifall till i prop. 1958: 55 framlagt förslag om höjning av procenttalet för uträkning av folkpensionsavgiften från 2,5 till 4 kommer kostnaderna för ifrågakommande kompensation att stiga. För budgetåret 1960/61 kan således kostnaderna uppskattas till ca 60 miljoner kronor. Frågan om den anslagsmässiga regleringen för budgetåret 1958/59 av de ökade kostnaderna för kompensationen för höjda folkpensionsavgifter torde få anmälas för riksdagen i annat sammanhang.

Slutligen vill jag framhålla, att ett genomförande av den överenskomna pensionsregleringen torde medföra behov av ökade resurser i fråga om personal m. m. för pensionsmyndigheterna. Arbetet med förberedelse av pensionsregleringen — bl. a. till den del denna innefattar omräkningen av pensioner beviljade under tiden 1 april 1958—30 juni 1959 — torde böra

påbörjas utan dröjsmål, och frågan om ökade förvaltningskostnader berör därför budgetåret 1958/59. Bemyndigande torde böra utverkas för Kungl. Maj:t att medgiva av nu angivna kostnadsökningar betingade överskridanden av maximerade anslag och anslagsposter för nämnda budgetår.»

Motioner

I anledning av förevarande proposition har väckts följande motioner, nämligen

dels motionen II: B 33 av herr *Senander m. fl.*, vari hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer, att Kungl. Maj:t skyndsamt påkallar förhandlingar med statstjänstemännens topporganisationer — varvid tillfälle bör beredas statspensionärernas organisation att medverka — i syfte att i princip åstadkomma jämställdhet mellan de nuvarande statspensionärerna och de som enligt nu föreliggande uppgörelse kommer att hänföras till det nya pensionsreglementet;

dels de likalydande motionerna I: B 109 av herr *Lindahl m. fl.* samt II: B 141 av fröken *Sandell m. fl.*, vari påyrkats att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t begära skyndsamt utredning av frågan om familjepensionsrätt vid ingående av äktenskap efter det anställningshavare fyllt 60 år samt framläggande av förslag, vartill utredningens resultat kan ge anledning;

dels de likalydande motionerna I: B 110 av herr *Lindahl m. fl.* samt II: B 142 av herr *Spångberg m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen måtte besluta, att pensionsbestämmelserna i det föreslagna reglementet skall äga tillämpning jämväl beträffande före den 1 april 1958 pensionsavgångna statsanställda och före nämnda datum till familjepension berättigade samt att pensionärer som övertagits från enskilda järnvägar skall i pensionsavseende jämnställas med pensionärer vid statens järnvägar;

dels de likalydande motionerna I: B 111 av herrar *Wolgast* och *Gunnar Berg* samt II: B 143 av herr *Svensson* i *Stenkyrka m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen måtte besluta, att på personal i arvodesbefattning som innehar eller innehaft dylik befattning efter den 1 juli 1952 skall vid avgång från arvodesbefattning som innehafts i oavbruten följd från pensioneringen och minst till 60 års ålder tillämpas det pensionsreglemente som gäller för personal på aktiv stat vid den tidpunkt då avgången från arvodesbefattning äger rum;

dels de likalydande motionerna I: B 135 av herrar *Källqvist* och *Sunne* samt II: B 170 av herrar *Nelander* och *Nyberg*, vari hemställts, att riksdagen måtte besluta, att pensionerna till dem som avgått under tiden 1 januari 1957 intill reglementets ikraftträdande den 1 juli 1959 måtte bestämmas så som om det nya pensionssystemet trätt i kraft vid förstnämnda tidpunkt med verkan från den 1 juli 1959;

dels de likalydande motionerna I: B 136 av herr *Sunne* samt II: B 171 av herr *Nihlfors m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen måtte besluta, att de tidi-

gare pensionerades pensioner från och med den 1 juli 1959 omregleras till den nivå, som på ortsgrupp 3 tillkommer dem som avgår med pension vid övergången till det nya pensionsreglementet, varvid samma övergångsbestämmelser skall gälla, *att* i skrivelse till Kungl. Maj:t begära skyndsamt utredning huruvida och på vad sätt en fullständig tillämpning av det nya pensionsreglementet skulle kunna ske på de äldre tjänstepensionerna och familjepensionerna och vilka kostnader en omreglering av sådant slag skulle medföra, *att* redan pensionerade, som icke uppnått folkpensionsåldern, skall erhålla kompensation för höjda folkpensionsavgifter i likhet med vad som föreslagits i proposition nr 157/1958, *samt att* bemyndiga Kungl. Maj:t att utfärda de bestämmelser som erfordras för ett genomförande av vad i det föregående yrkats;

dels de likalydande motionerna I: B 164 av herr *Bengtson m. fl.* samt II: B 214 av herrar *Hedlund* och *Eliasson* i Sundborn, vari hemställts, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att vid de fortsatta övervägandena rörande sloandet av den statliga lönegrupperingen även prövas, hur ett pensioneringssystem, som icke baseras på dyrortsgruppering, bör utformas för de statsanställda;

dels motionen II: B 207 av herr *Rubbestad m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen måtte besluta att avslå propositionens förslag om kompensation till statstjänstemännen för erlagda pensionsavgifter till den allmänna folkpensionen efter de grunder som i propositionen föreslagits;

dels ock motionen II: B 208 av herr *Björkman m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om en allsidig och förutsättningslös utredning om de äldre statspensionärernas pensionsförmåner och om kostnaderna för en förbättring av dessa.

I förevarande sammanhang har utskottet jämväl förehaft en fristående motion, I: B 137, av herr *Torsten Andersson*, vari hemställts, att riksdagen må besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om sådan ändring av gällande bestämmelser beträffande tjänste- och familjepensionsförmåner (livränteförmåner) för tjänstemän, som avgår ur statens tjänst, att de kan komma i åtnjutande av med sin tidigare statliga anställning förenad *pensionsrätt* under hänsynstagande till antalet år de innehaft med pensionsrätt förenad statlig befattning.

Beträffande motiveringen för de framställda yrkandena får utskottet hänvisa till motionerna II: 556 vid årets förra riksdag, II: B 141, II: B 142, II: B 143, II: B 170, II: B 171, II: B 214, II: B 207, II: B 208 samt II: 385 vid årets förra riksdag.

Utskottet

Det nu föreliggande förslaget till pensionsreglering för statsanställda m. m., vilket grundats på en med de statsanställdas huvudorganisationer

träffad överenskommelse, har föregåtts av en allmän översyn av den statliga personalpensioneringen. Den föreslagna omläggningen, som närmast föranletts av utvecklingen på löneområdet samt behovet av ett nytt system för samordning med folkpensionering och en allmän pensionering över huvud taget, innebär i olika hänseenden betydelsefulla nyheter. Huvuddragen av det nya pensioneringssystemet kan i korthet anges på följande sätt. I princip alla statsanställda med minst halvtidstjänstgöring omfattas av det nya systemet, oavsett anställningsform. I pensionsregleringen inbegrips även folk- och småskollärare, lärare vid högre kommunala skolor m. fl. samt präster. Samordningen med folkpension och annan allmän pension m. m., vilken fråga varit föremål för 1951 års pensionsutrednings och allmänna pensionsberedningens gemensamma överväganden, varvid enighet uppnåtts inom båda utredningsorganen, regleras enligt s. k. bruttometod. Denna innebär att i de förmåner, som det nya reglementet för olika fall garanterar — »bruttonivån» — i princip ingår sådana socialförsäkringsförmåner m. m. som samtidigt kan tillkomma tjänstepensionstagaren. Pensionsförmånerna bestäms i princip på grundval av vederbörandes faktiska lön vid avgången, i det att man räknar med slutlöneklassens belopp på vederbörlig ortsgrupp, dock lägst 3-ort; vidare sker viss medeltalsberäkning med hänsyn till lönegrads- eller pensionslöneklassändringar under i regel femårsperioden närmast före avgången samt med hänsyn till flyttningar mellan olika ortsgrupper under en femtonårsperiod närmast före avgången. Egenpensionsnivån skall före 67-årsåldern i princip utgöra 65 procent av den pensionsgrundande lönen; därefter tillkommer en åldersförhöjning om 900 kronor för år räknat. Familjepensionsnivån skall i princip utgöra 50 procent av egenpensionsnivån, vilket innebär en väsentlig höjning. Viss kvotdel av folkpensionen för änka eller frånskild hustru lämnas utanför samordningen. Författningsmässigt innebär förslaget, att huvudgrunderna för pensioneringen meddelas i ett enda reglemente, statens allmänna tjänstepensionsreglemente; i en statens pensionslöneförordning — en motsvarighet till statens löneförordning — meddelas bestämmelser om den pensionslön som ligger till grund för pensionsavvägningen. Terminologiskt innebär förslaget bl. a. den nyheten, att med tjänstepension avses såväl egenpension som familjepension; det nuvarande begreppet tjänstepension motsvaras i förslaget av termen egenpension.

Vad angår pensioner, som beviljats enligt äldre bestämmelser, innebär överenskommelsen dels att pensionen till dem som avgår under tiden från den 1 april 1958 intill reglementets ikraftträdande den 1 juli 1959 skall, med verkan från sistnämnda tidpunkt, bestämmas som om det nya pensionssystemet trätt i tillämpning redan den 1 april 1958, dels att pensioner enligt äldre bestämmelser skall genom kommande folkpensionshöjningar kunna bringas upp till den nivå, som på ortsgrupp 3 kommer att gälla för dem som avgått med pension närmast efter övergången till det nya reglementet.

Enligt den träffade överenskommelsen skall kompensation för höjda folkpensionsavgifter utgå räknat från och med den 1 januari 1957. För tid före ikraftträdandet av det nya reglementet skall härvid kompensation utgå till

enligt hittillsvarande grunder pensionsberättigad tjänsteman. För tid efter ikraftträdandet skall compensation utgå till tjänsteman, som är underkastad reglementet. Compensationen skall gälla så stor del av folkpensionsavgiften, som belöper på avgiftsprocenten till den del denna överskjuter 1,8. I denna del sammanhänger överenskommelsen nära med vad som förutsatts skola gälla i fråga om pensionsförmånerna och om samordningen mellan den statliga personalpensioneringen och allmän pensionering.

Den med personalorganisationerna träffade uppgörelsen har föregåtts av ett omfattande utredningsarbete, vilket berört snart sagt varje punkt av betydelse i det nuvarande pensioneringssystemet. Att härvid åtskilliga ojämnheter i det nuvarande systemet avhjälpits synes utskottet uppenbart; särskilt gäller detta måhända i fråga om samordningen mellan tjänste- och folkpensionsförmåner, där den hittillsvarande ordningen givit upphov till irritation. Denna fråga har nu bragts till en lösning, om vilken de förhandlande parterna kunnat nå enighet. Härigenom har en förhandlingsuppgörelse avseende pensionssystemet i dess helhet kunnat träffas oberoende av frågan om en allmän tilläggspensionering.

Frågan om de äldre pensionärernas ställning har tagits upp i åtskilliga av de i anledning av Kungl. Maj:ts förslag väckta motionerna. I motionen II: B 33 har sålunda yrkats att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t skyndsamt påkallar förhandlingar med statstjänstemännens topporganisationer, varvid tillfälle borde beredas statspensionärernas organisation att medverka, i syfte att i princip åstadkomma jämställdhet mellan de nuvarande statspensionärerna och dem som kommer att hänföras till det nya pensionsreglementet. I motionerna I: B 110 och II: B 142 yrkas, att riksdagen måtte besluta, att de föreslagna pensionsbestämmelserna skall tillämpas jämväl beträffande före den 1 april 1958 pensionsavgångna statsanställda och före samma dag till familjepension berättigade samt att pensionärer som övertagits från enskilda järnvägar skall i pensionsavseende jämföras med pensionärer vid statens järnvägar. I motionerna I: B 135 och II: B 170 yrkas, att riksdagen måtte besluta, att pensionerna till dem som avgått under tiden 1 januari 1957 intill reglementets ikraftträdande den 1 juli 1959 måtte bestämmas så som om det nya pensionssystemet trätt i kraft vid förstnämnda tidpunkt med verkan från den 1 juli 1959. I motionerna I: B 136 och II: B 171 yrkas, att riksdagen måtte besluta, att de tidigare pensionerades pensioner från och med den 1 juli 1959 omregleras till den nivå, som på ortsgrupp 3 tillkommer dem som avgår med pension vid övergången till det nya pensionsreglementet, varvid samma övergångsbestämmelser skall gälla. I samma motioner påyrkas vidare skyndsamt utredning, huruvida och på vad sätt en fullständig tillämpning av det nya pensionsreglementet skulle kunna ske på de äldre tjänste- och familjepensionerna och angående vilka kostnader en dylik omreglering skulle medföra. Motionerna i fråga innefattar slutligen yrkande om att redan pensionerade, som ej uppnått folkpensionsåldern, skulle erhålla compensation för höjda folkpensionsavgifter i likhet med vad som i föreliggande proposition föreslagits. I motionen II: B 208 har

slutligen påyrkats en allsidig och förutsättningslös utredning om de äldre statspensionärernas pensionsförmåner och om kostnaderna för en förbättring av dessa.

I anledning av ifrågavarande motionsyrkanden finner sig utskottet föranlåtet erinra om följande förhållanden av betydelse vid en jämförelse mellan vad som i propositionen föreslås för anställningshavare, som avgår med pension efter övergången till det nya reglementet, och tidigare avgångna anställningshavare.

Det för bestämmande av pensionens belopp avgörande slutskedet av anställningstiden ökas till fem år. Lönens storlek i ortsgrupp 3 tages till utgångspunkt vid pensionsberäkningen. Stationering med högre ortsgruppsplacering påverkar i princip i fortsättningen pensionen men kan inte i annat fall, än då under de 15 sista anställningsåren stationering i högre ortsgrupp gällt, leda till att pensionen helt beräknas enligt den högre ortsgruppen. Pensionsfall som inträffar efter reglementets ikraftträdande skall bedömas enligt de nya reglerna. Dock skall anställningstid före utgången av mars 1958 — den månad då överenskommelsen träffades — i princip inte behandlas förmånligare än hittills skett i fråga om inverkan på pensionens storlek. I den mån sådan anställningstid ingår i de fem år, som pensionsbestämningen enligt vad ovan sagts omfattar, räknas med nuvarande pension — grundad på ortsgrupp 2 och äldre löneplan än nu gällande — i samtliga fall. Pensionsfall under tiden den 1 april 1958—den 30 juni 1959 skall bedömas på i huvudsak samma sätt. Någon verkan av det nya reglementet för den angivna tiden skall likväl inte inträda förrän från den 1 juli 1959. Pensionsfall som inträffat före den 1 april 1958 bedömes enligt överenskommelsen på så sätt, att vissa folkpensionshöjningar må utgå utan reduktion av den statliga pensionen. Detta gäller dels sådant standardtillägg som tillkommit den 1 juli 1958, dels andra folkpensionshöjningar upp till en total förmån av statlig pension och folkpension motsvarande vad som på ortsgrupp 3 kommer att gälla för dem som avgått med pension närmast efter övergången till det nya reglementet.

I syfte att belysa den hittillsvarande förbättringen av de äldre pensionerna får utskottet hänvisa till den såsom *bilaga* vid detta utlåtande fogade sammanställningen.

Utskottet har vid sin granskning av propositionsförslaget funnit sig kunna till alla delar biträda detsamma. Det nya pensionssystemet har avsetts skola träda i kraft den 1 juli 1959 och därefter tillämpas även på pensionsfall som inträffat eller inträffar under tiden 1 april 1958—30 juni 1959.

Av utskottets ståndpunktstagande följer att utskottet inte är berett att tillstyrka de framställda motionsyrkandena, i vad de avser avsteg från Kungl. Maj:ts förslag. Framhållas må beträffande de äldre pensionärerna, att ett bifall till vissa yrkanden delvis skulle innebära att förbättringen i de folkpensionshöjningar som skall utgå vid sidan av den fastställda pensionsnivån skulle — i motsats till vad som i förekommande fall kommer att gälla frilagda folkpensionsförmåner till pensionärer efter övergång till det nya systemet — medges »i förskott».

Utskottet kan inte heller tillstyrka de framställda yrkandena om förnyade utredningar beträffande de äldre pensionerna. Vad angår den i detta sammanhang aktualiserade frågan om förhandlingsrätt för pensionärer lär det inte ankomma på statsutskottet att taga ställning härtill; hithörande problem har i olika sammanhang behandlats av andra lagutskottet. Enligt vad utskottet erfarit har de pensionerade anställningshavarna genom kontakter med vederbörande huvudorganisationer haft tillfälle att i samband med de nu förda förhandlingarna framföra sina synpunkter.

Vad beträffar det i motionerna I: B 110 och II: B 142 framförda yrkandet om tillskapande av likställdhet i pensionshänseende mellan pensionärer vid övertagna enskilda järnvägar och statens järnvägars pensionärer vill utskottet hänvisa till riksdagens beslut senast i anledning av vid 1957 års riksdag väckta motioner (jämför statsutskottets utlåtande nr 70 år 1957). Några nya omständigheter, som skulle kunna motivera ett ändrat ståndpunktstagande, har inte tillkommit.

I anledning av vissa motionsvis framförda speciella yrkanden vill utskottet framhålla följande.

I den fristående motionen I: B 137 påyrkas sådan ändring av gällande bestämmelser beträffande livränteförmåner för tjänstemän, som avgår ur statens tjänst, att de kan komma i åtnjutande av med sin tidigare anställning förenad pensionsrätt under hänsynstagande till antalet år, varunder de innehaft pensionsberättigande anställning. Då propositionsförslaget på förevarande punkt innefattar betydande förbättringar i jämförelse med vad som nu gäller, finner utskottet ej anledning tillstyrka någon åtgärd i motionens syfte.

I motionerna I: B 109 och II: B 141 påyrkas utredning avseende slopande av den s. k. 60-årsregeln, enligt vilken rätt till familjepension för efterlevande make inte grundläggs, om tjänstemannen ingått äktenskap efter fyllda 60 år. Frågan har varit föremål för överväganden vid den översyn, som föregått den nu träffade uppgörelsen. Då tillräckliga skäl inte föreligger för en uppmjukning av bestämmelsen i vidare mån än som skett genom Kungl. Maj:ts förslag, avstyrker utskottet motionsyrkandet.

Det i motionerna I: B 111 och II: B 143 framförda yrkandet avser personal i s. k. arvodesbefattningar vid försvarsväsendet. Då enligt propositionsförslaget pensionsrätt kan, oberoende av anställningsform, förvärfvas under hänsynstagande till anställningens reella beskaffenhet, torde motionerna i betydande utsträckning kunna anses tillgodosedda genom Kungl. Maj:ts förslag, varför de inte bör av riksdagen bifallas.

Vad beträffar det i motionerna I: B 164 och II: B 214 framförda yrkandet avser detta, att riksdagen skulle hos Kungl. Maj:t anhålla, att vid de fortsatta övervägandena rörande slopandet av den statliga lönegrupperingen även skulle prövas, hur ett pensionssystem, som inte baseras på dyrortsgruppering, bör utformas för de statsanställda. Utskottet finner sig inte kunna biträda detta yrkande.

Vad slutligen angår det i motionen II: B 207 framförda yrkandet om avslag å propositionsförslaget i vad det avser kompensation för folkpensionsavgifter, skulle ett bifall till detsamma innebära ett undanryckande av grunderna för förhandlingsuppställningen. Utskottet avstyrker motionsyrkandet.

Då Kungl. Maj:ts förslag inte givit utskottet anledning till ytterligare uttalanden, hemställer utskottet,

I. att motionen II: B 33 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

II. att motionerna I: B 110 och II: B 142 icke må av riksdagen bifallas;

III. att motionerna I: B 135 och II: B 170 icke må av riksdagen bifallas;

IV. att motionerna I: B 136 och II: B 171, i vad de avser omreglering av äldre pensioner till ortsgrupp 3, icke må av riksdagen bifallas;

V. att motionerna I: B 136 och II: B 171, i vad de icke behandlats under IV., icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

VI. att motionen II: B 208 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

VII. att motionen I: B 137 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

VIII. att motionerna I: B 109 och II: B 141 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

IX. att motionerna I: B 111 och II: B 143 icke må av riksdagen bifallas;

X. att motionerna I: B 164 och II: B 214 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

XI. att motionen II: B 207 icke må av riksdagen bifallas;

XII. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag,

A. godkänna de i statsrådsprotokollet över civilärenden för den 9 april 1958 framlagda grunderna för pensionsreglering för statsanställda m. m.,

B. bemyndiga Kungl. Maj:t

1) att utfärda statens allmänna tjänstepensionsreglemente i huvudsaklig överensstämmelse med det såsom bilaga A vid nämnda statsrådsprotokoll fogade författningsförslaget,

2) att under de förutsättningar och i den omfattning, som i nämnda statsrådsprotokoll förordats, vidtaga ändringar i nämnda reglemente,

3) att med iakttagande av de huvudgrunder, som i statsrådsprotokollet förordats, utfärda erforderliga övergångs- och tilläggsbestämmelser till reglementet,

4) att i huvudsaklig överensstämmelse med vad i stats-

rådsprotokollet förordats utfärda erforderliga bestämmelser angående särskild omreglering av pensioner till sådana personer, som under tiden den 1 april 1958—den 30 juni 1959 avgått med rätt till pension, samt av motsvarande familjepensioner,

5) att i överensstämmelse med vad i statsrådsprotokollet förordats meddela bestämmelser angående särskilda grunder för samordning av folkpension och pensioner, beviljade enligt tidigare bestämmelser,

6) att med iakttagande av vad i statsrådsprotokollet förordats medgiva överskridanden av maximerade anslag och anslagsposter för budgetåret 1958/59 med hänsyn till ökade förvaltningskostnader i samband med ett genomförande av pensionsregleringen.

Stockholm den 18 juli 1958

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet ha närvarit

från första kammaren: herrar Näsström, Gillström, Ohlon, Ivar Johansson, Einar Persson, fröken Andersson, herrar Birger Andersson, Boman, Thun, Bergman, Sundelin, Rikard Svensson, Mårtensson, Palme och Nils Theodor Larsson; samt

från andra kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Åkerström, Pettersson i Degerfors, Malmborg, Thapper, Rubbestad, Persson i Växjö, Gustafsson i Stockholm, fröken Elmén, herrar Andreasson, Nihlfors, Heckscher, fru Thorsson, herrar Bohman och Gustafsson i Kårby.

Reservationer

1) av herrar *Ohlon, Ivar Johansson, fröken Andersson, herrar Boman, Sundelin, Nils Theodor Larsson, Skoglund* i Doverstorp, *Malmborg*, fröken *Elmén*, herrar *Nihlfors, Heckscher, Bohman* och *Gustafsson* i Kårby, vilka ansett att det stycke i utskottets yttrande på s. 12, som börjar med »Utskottet kan» och slutar med »sina synpunkter», bort ha följande lydelse:

»Utskottet kan inte heller tillstyrka de framställda yrkandena om förnyade utredningar beträffande de äldre pensionerna. Vad angår den i detta sammanhang aktualiserade frågan om förhandlingsrätt för pensionärer läser det inte ankomma på statsutskottet att taga ställning härtill; hithöran-

de problem har i olika sammanhang behandlats av andra lagutskottet. Utskottet vill emellerid framhålla angelägenheten av att denna grupp i samband med förhandlingsarbete beredes tillfälle att följa förhandlingarna och på ett tidigt stadium framföra sina synpunkter.»

2) av herrar *Ohlon, Boman, Sundelin, Malmborg*, fröken *Elmén* och herr *Nihlfors*, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka bifall till motionerna I: B 136 och II: B 171, i vad däri yrkats att riksdagen måtte besluta att de tidigare pensionerades pensioner från och med den 1 juli 1959 omregleras till den nivå, som på ortsgrupp 3 tillkommer dem som avgår med pension vid övergången till det nya pensionsreglementet, varvid samma övergångsbestämmelser skall gälla, och att i följd därav

dels det avsnitt i utskottets yttrande på s. 11, som börjar med »Utskottet har» och slutar med »i förskott», bort ersättas med text av följande lydelse:

»Utskottet har vid sin granskning av propositionsförslaget funnit sig kunna i allt väsentligt biträda detsamma. Det nya pensionssystemet har avsetts skola träda i kraft den 1 juli 1959 och därefter tillämpas även på pensionsfall som inträffat eller inträffar under tiden 1 april 1958—30 juni 1959. Emellertid har, såsom i motionerna I: B 136 och II: B 171 framhållits, av de redan pensionerade stora grupper, på grund av pensionens utmätande efter en lägre ortsgrupp, ortsgrupp 2, än den de avlönats i, fått vidkännas en standardsänkning ner emot hälften av tidigare lön i och med pensioneringen. Detta har bland annat medfört att de ånyo nödgats uppträda som arbetsökande, ett förhållande som vid en åtstramning på arbetsmarknaden med viss arbetslöshet kan skapa irritation. Förslaget att de redan pensionerade så småningom och i vissa fall först om 10 år skall nå upp i nivå med nya pensionen på 3-ort, den nya pensioneringens lägsta, synes utskottet icke vara till fyllest. Utskottet föreslår den jämkningen i propositionsförslaget, att uppnående av denna nivå icke blir beroende av de framtida folkpensionsökningarna utan att det sker genom att riksdagen nu beslutar om 3-ortsplacering för de äldres pensioner fr. o. m. den 1 juli 1959, därvid dock givetvis bör beaktas, att dessa pensioner under den för det nya systemet avsedda övergångstiden bestämmas på enahanda sätt som de *nya* pensionerna. I övrigt är utskottet inte berett att tillstyrka i sammanhanget framställda motionsyrkanden, i vad de avser avsteg från Kungl. Maj:ts förslag.»

dels ock utskottets hemställan under IV. och XII. bort ha följande lydelse:

»IV. att riksdagen må, med bifall till motionerna I: B 136 och II: B 171, såvitt nu är i fråga, dels besluta att de tidigare pensionerades pensioner från och med den 1 juli 1959 omregleras till den nivå, som på ortsgrupp 3 tillkommer dem som avgår med pension vid övergången till det nya pensionsreglementet, varvid samma övergångsbestämmelser skall gälla, dels ock bemyndiga Kungl. Maj:t att utfärda de bestämmelser som erfordras för ett genomförande av vad sålunda föreslagits;

XII. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag med den ändring som föränledes av bifall till utskottets hemställan under IV.,

A. godkänna de i statsrådsprotokollet över civilärenden för den 9 april 1958 framlagda grunderna för pensionsreglering för statsanställda m. m.,

B. bemyndiga Kungl. Maj:t

1) att utfärda statens allmänna tjänstepensionsreglemente i huvudsaklig överensstämmelse med det såsom bilaga A vid nämnda statsrådsprotokoll fogade författningsförslaget,

2) att under de förutsättningar och i den omfattning, som i nämnda statsrådsprotokoll förordats, vidtaga ändringar i nämnda reglemente.

3) att med iakttagande av de huvudgrunder, som i statsrådsprotokollet förordats, utfärda erforderliga övergångs- och tilläggsbestämmelser till reglementet,

4) att i huvudsaklig överensstämmelse med vad i statsrådsprotokollet förordats utfärda erforderliga bestämmelser angående särskild omreglering av pensioner till sådana personer, som under tiden den 1 april 1958—den 30 juni 1959 avgått med rätt till pension, samt av motsvarande familjepensioner,

5) att i överensstämmelse med vad i statsrådsprotokollet förordats meddela bestämmelser angående särskilda grunder för samordning av folkpension och pensioner, beviljade enligt tidigare bestämmelser,

6) att med iakttagande av vad i statsrådsprotokollet förordats medgiva överskridanden av maximerade anslag och anslagsposter för budgetåret 1958/59 med hänsyn till ökade förvaltningskostnader i samband med ett genomförande av pensionsregleringen.»

3) av herrar *Ivar Johansson, Nils Theodor Larsson, Rubbestad och Gustafsson* i Kårby, vilka ansett

dels att det stycke i utskottets yttrande på s. 12, som börjar med »Vad beträffar» och slutar med »detta yrkande», bort ha följande lydelse:

»Såsom av det föregående framgått, innebär Kungl. Maj:ts förslag införande av dyrortsgradering av de statsanställdas pensionsförmåner. Mot bakgrunden av att ortsgrupperingsutredningen i sitt betänkande (SOU 1957: 42) förordat, att man frångår ordningen med en av statsmakterna fastställd dyrortsgruppering, som lägges till grund för en differentiering av lönerna på olika orter, finner utskottet det anmärkningsvärt, att förslag nu framlagts om dyrortsgradering av pensionerna. Till grund för förslaget ligger emellertid den överenskommelse, som efter förhandlingar inom civildepartementet träffats med de statsanställdas huvudorganisationer om det statliga pensions-

systemet. Enligt utskottets mening bör det i och för sig vara angeläget, att uppnådda förhandlingsresultat respekteras av riksdagen. I överensstämmelse med vad utskottet ovan framhållit bör därför förhandlingsuppgårelsen även i denna del godtagas.

Utskottet förutsätter, att förslag om avskaffande av den officiella dyrortsgrupperingen av lönerna snarast möjligt förelägges riksdagen. Vid slopande av nämnda dyrortsgruppering bortfaller emellertid den grund, som nu genom propositionen föreslås för det statliga pensionssystemet. Utskottet anser, att i nämnda sammanhang även dyrortsgrupperingen av pensionsförmånerna måste avskaffas. Det framstår därför som angeläget, att frågan om den framtida utformningen av det statliga pensionssystemet snarast upptages till prövning.

Ett slopande av den statliga lönegrupperingen kommer att framkalla problem av skilda slag. Ortsgrupperingsutredningen ansåg det dock inte ligga inom ramen för dess uppdrag att utarbeta förslag till lösning av dessa problem. I motionerna I: B 164 och II: B 214 yrkas, att riksdagen hos Kungl. Maj:t måtte anhålla, att vid de fortsatta övervägandena rörande sloandet av den statliga lönegrupperingen även prövas, hur ett pensionssystem, som inte baseras på dyrortsgruppering, bör utformas för de statsanställda. Det synes även utskottet lämpligt, att frågan om utformningen av ett sådant pensionssystem prövas i nämnda sammanhang. Utskottet tillstyrker alltså motionerna I: B 164 och II: B 214.»

dels ock att utskottets hemställan under X. bort ha följande lydelse:

»X. att riksdagen må, med bifall till motionerna I: B 164 och II: B 214, i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att vid de fortsatta övervägandena rörande sloandet av den statliga lönegrupperingen även prövas, hur ett pensioneringssystem som icke baseras på dyrortsgruppering bör utformas för de statsanställda;»

4) av herr *Rubbestad*, som ansett att utskottet bort tillstyrka motionen II: B 207 och att därför

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 11, som börjar med »Utskottet har» och slutar med »30 juni 1959», bort ha följande lydelse.

»Utskottet har vid sin granskning av propositionsförslaget funnit sig kunna biträda detsamma utom i vad avser kompensation för höjda folkpensionsavgifter. Utskottet återkommer härtill i det följande. Det nya pensionsystemet har avsetts skola träda i kraft den 1 juli 1959 och därefter tillämpas även på pensionsfall som inträffat eller inträffar under tiden 1 april 1958—30 juni 1959.»

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 13, som börjar med »Vad slutligen» och slutar med »avstyrker motionsyrkandet», bort ha följande lydelse:

»Beträffande förslaget att kompensation skall utgå till alla dem, som omfattas av det nya pensionsförslaget, för sådana erlagda folkpensionsavgifter,

som belöper på avgiftsprocenten till den del denna överstiger 1,8, får utskottet erinra om att riksdagen så sent som i våras enhälligt antog förslaget om förbättring av den allmänna folkpensioneringen, varvid förutsattes att finansieringen av densamma skulle ske genom avgifter av samhällets samtliga inkomsttagare i förhållande till deras inkomst efter vissa bestämda grunder. Ingen skulle vara fritagen från denna skyldighet. Alla de ekonomiska kalkyler som låg till grund för förslagets genomförande byggde på denna förutsättning. Ett bifall till det förslag, som här föreligger, skulle starkt undergräva möjligheterna till realiserande av denna förnämliga trygghetsåtgärd för de gamla, vilken solidariskt måste bäras av alla, såsom också riksdagen förutsatte vid frågans avgörande för några få månader sedan. Vid sin granskning av propositionsförslaget har utskottet funnit att de allra flesta befattningshavarna blir väl tillgodosedda utan erhållande av kompensation för erlagda pensionsavgifter.

Vid sådant förhållande ansluter sig utskottet till yrkandet i motionen II: B 207.»

dels ock att utskottets hemställan under XI. och XII. bort ha följande lydelse:

»XI. att riksdagen må, med bifall till motionen II: B 207, besluta avslå Kungl. Maj:ts förslag om kompensation för erlagda pensionsavgifter till den allmänna folkpensioneringen;

XII. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag med den ändring som föranleds av bifall till utskottets hemställan under XI.,

A. godkänna de i statsrådsprotokollet över civilärenden för den 9 april 1958 framlagda grunderna för pensionerereglering för statsanställda m. m.,

B. bemyndiga Kungl. Maj:t

1) att utfärda statens allmänna tjänstepensionsreglemente i huvudsaklig överensstämmelse med det såsom bilaga A vid nämnda statsrådsprotokoll fogade författningsförslaget,

2) att under de förutsättningar och i den omfattning, som i nämnda statsrådsprotokoll förordats, vidtaga ändringar i nämnda reglemente,

3) att med iakttagande av de huvudgrunder, som i statsrådsprotokollet förordats, utfärda erforderliga övergångs- och tilläggsbestämmelser till reglementet,

4) att i huvudsaklig överensstämmelse med vad i statsrådsprotokollet förordats utfärda erforderliga bestämmelser angående särskild omreglering av pensioner till sådana personer, som under tiden den 1 april 1958—den 30 juni 1959 avgått med rätt till pension, samt av motsvarande familjepensioner,

5) att i överensstämmelse med vad i statsrådsprotokollet förordats meddela bestämmelser angående särskilda grunder

för samordning av folkpension och pensioner, beviljade enligt tidigare bestämmelser.

6) att med iakttagande av vad i statsrådsprotokollet förordats medgiva överskridanden av maximerade anslag och anslagsposter för budgetåret 1958/59 med hänsyn till ökade förvaltningskostnader i samband med ett genomförande av pensionsregleringen.»

5) av herr *Andreasson*.

Bilaga

Utvecklingen av hel årlig pension för en i slutet av år 1947 pensionsavgången anställningshavare
samt av motsvarande familjepension

Kronor per år

År	Stationskarl (Ca 9) eller arbetare (grupp 1, manlig icke yrkesarb.)				Kanslibitråde (Ca 11) eller arbetare (grupp 2, manlig yrkesarb.)				Folkskollärare (Ca 21)			
	Tjänstepension (egenpens.)		Familjepension (1 efterl.)		Tjänstepension (egenpens.)		Familjepension (1 efterl.)		Tjänstepension (egenpens.)		Familjepension (1 efterl.)	
	före 67 år	från 67 år med inräkn. av allm. folkpens.	före 67 år	från 67 år med inräkn. av allm. folkpens.	före 67 år	från 67 år med inräkn. av allm. folkpens.	före 67 år	från 67 år med inräkn. av allm. folkpens.	före 67 år	från 67 år med inräkn. av allm. folkpens.	före 67 år	från 67 år med inräkn. av allm. folkpens.
1948	4 140	—	1 774	2 824	4 489	—	1 895	2 945	7 123	—	2 943	3 993
1949	4 140	—	1 774	2 824	4 489	—	1 895	2 945	7 123	—	2 943	3 993
1950	4 210	—	1 844	2 894	4 559	—	1 965	3 015	7 219	—	3 013	4 063
1951	4 916	—	2 107	3 336	5 330	—	2 250	3 479	8 455	—	3 495	4 724
1952	5 655	—	2 424	3 807	6 132	—	2 589	3 972	—	10 046-10 322	4 021	5 404
1953	5 655	—	2 424	4 041	6 132	—	2 589	4 206	—	10 047-10 371	4 021	5 638
1954	5 655	—	2 424	4 195	6 132	—	2 589	4 360	—	10 079-10 433	4 021	5 792
1955	—	6 469-6 829	2 614	4 414	—	6 984-7 344	2 792	4 592	—	10 865-11 225	4 336	6 136
1956	—	6 759-7 155	2 709	4 692	—	7 292-7 688	2 893	4 876	—	11 314-11 710	4 494	6 477
1957	—	6 967-7 398	2 772	4 930	—	7 513-7 944	2 961	5 119	—	11 629-12 060	4 599	6 757
1958	—	7 295-7 763	2 851	5 189	—	7 857-8 325	3 046	5 384	—	12 090-12 558	4 730	7 068

Anm. Av de i tabellen i kolumnerna för tjänstepension från 67 år upptagna båda beloppen avser det lägre beloppet den vars make från folkpensioneringen uppbär ålders- eller tilläggs-pension (hustrutillägg) samt det högre beloppet ensamstående eller därmed i folkpensionshänseende jämställd.